

Ärende: VN/558/2022

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som omorganiserar den offentliga arbetskrafts- och företags servicen

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Larsmo kommun har i sitt utlåtande valt att fokusera på vissa centrala frågor i reformen. Dessa är anordnaransvaret och flexibiliteten att mellan kommunerna överenskomma hur tjänsterna bäst ordnas utgående från de regionala behov som finns. Därtill fokuseras på finansieringen, som behöver vara tillräcklig. Utöver dessa två helheter behöver incitament för att främja sysselsättningen ses över, språkliga rättigheter beaktas tillräckligt och tidpunkten för förverkligandet av reformen justeras.

Målsättningarna är i sig bra och det är motiverat med en kommunbaserad modell, samtidigt kräver den föreslagna propositionen en del förändringar för att bättre betjäna målsättningarna och i praktiken verka som en kommunbaserad modell, där kommunernas ekosystem tas till vara.

De viktigaste justeringarna och kommentarerna som framförs i detta utlåtande är:

- Anordnaransvar och finansiering ska ligga i samma händer. Uppgiftsansvaret ska lämnas över till kommunerna, men däremot ska det inte regleras hur uppgiften ska skötas. Den föreslagna modellen är som helhet för hårt reglerad och detaljstyrd av staten för att kunna motsvara en sådan kommunal självstyrelse som avses i GrL §121. Den föreslagna modellen innebär grovt taget att finansieringen av en statlig funktion förs över på kommunerna. Modellen tar inte bästa möjliga nytta av kommunernas helhetsverksamhet, dvs deras ekosystem. Modellen behöver justeras så att betydande element av flexibilitet införs.
- Viktigt att kunna underskrida kravet på 20.000 arbetsföra för att bl.a. kunna trygga språkliga rättigheter
- Ingen kommun ska ha ensam majoritet i de beslutsfattande organ som bildas

- Den statliga finansieringen bör, så som i reformen föreslagits, basera sig till 70% på befolkningsmängd och 30% på antalet arbetslösa. Därtill behöver finansieringen vara tillräcklig då den idag är för knapp.
- Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet bör minska då de lyckas få personer i sysselsättande åtgärder och kommunerna borde kunna erhålla lönesubvention. Nuvarande förslag riskerar att en grupp människor som är svårssysselsatta åsidosätts.
- Välfärdsområdena bör bära ett ansvar för finansieringen.
- Kommunerna bör kvarstå som centrala parter i det s.k. TYP-samarbetet
- Verkställandet av reformen föreslås skjutas framåt till t.ex. 1.4.2025, så att ledningsstrukturerna hinner komma på plats, tidpunkten är bättre sett till förändringsarbetet och det ger mer tid för förberedelse, eftersom riksdagsbehandlingen av ärendet inte ens ännu inletts.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

För att reformen ska nå sina mål bör resurserna och finansieringen av uppgifterna vara proportionerliga och uppgiftshelheterna som överförs vara kundorienterade och utgöra tydliga helheter.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Ansvar för de tjänster som ges till arbetssökande och företag och andra arbetsgivare skulle enligt förslaget i huvudsak överföras till kommunerna. Larsmo kommun anser att övergången till en kommunbaserad modell för arbets- och näringstjänsterna är bra, men vi vill påpeka att den i förslaget presenterade modellen för anordnaransvar begränsar möjligheterna för kommuner att verka. De satsningar som kommuner frivilligt gör i sysselsättning kan komma att minska på grund av definitionen av anordnaransvar, som är alltför strikt definierad i förslaget, vilket gör det ännu svårare att nå målen kring att höja sysselsättningsgraden.

Genom att separera anordnaransvar och ekonomiskt ansvar, sträva efter största möjliga områden och överreglera kommer det inte att vara möjligt att på bästa sätt utnyttja kommunernas ekosystem som ändå är centrala i den nya modellen. Den kommunala plattformen ger en fungerande genomförandemiljö, ledningsstruktur, kopplingar och möjligheter till likvärdiga tjänster. Myndighetsbeslut bör alltid fattas så nära folket som möjligt (subsidiaritetsprincipen).

Vi önskar att uppgiftsansvaret vid nya reformer lämnas över till kommunerna, men däremot att det inte regleras hur uppgiften ska skötas. Staten behöver lita på att kommunerna kan bygga upp fungerande helheter. Lagstiftningen borde även tydligare beakta den olika karaktär av ansvarsområden som planeras överföras till kommunerna. I praktiken bör det vara möjligt att flexibelt kunna svara mot olika ansvar. Till exempel rekrytering på EU-nivå (Eures) är i praktiken en mycket annorlunda verksamhet än att arbeta fram lokala sysselsättande åtgärder och därför kan samarbete behöva ske såväl inom som över landskaps- och andra administrativa gränser. Samarbetet ska vara upp till kommunerna att själva bestämma om och organisera.

Anordnaransvaret och finansieringen ska ligga i samma händer. Genom att förlita sig på kommunernas förmåga, kompetens och vilja att organisera tjänster på bästa sätt, hittas de bästa sätten att organisera tjänster och minimera gränssnittsutmaningar för varje region. Kravet på likvärdiga tjänster ger i sig kommuner i uppdrag att frivilligt söka samarbete inom de tjänster (upphandling, invandrarservice etc.) där det krävs samverkan mellan kommuner. Staten har möjlighet att genom de service- och finansieringsmodeller som beskrivs i de interkommunala samarbetsavtalen säkerställa att jämlikhet och tillgänglighet till tjänster uppnås och att varje enskild kommun klarar denna viktiga nya uppgift för kommunerna.

Regionerna ser väldigt olika ut och utmaningarna i förhållande till sysselsättningen är också väldigt olika. Detta behöver samtidigt beaktas. I Österbotten är arbetskraftsbristen det största hindret för företagets möjligheter att växa.

Enligt förslaget i 2 kap. 2 § skulle kommunen kunna ha anordnaransvar för sysselsättningstjänsterna om arbetskraftsbasen i kommunen är minst 20 000. Om den arbetsföra befolkningens antal är mindre än 20 000 ska kommunen bilda ett samarbetsområde (sysselsättningsområde) med en eller flera kommuner för att tillhandahålla tjänster, med en arbetskraftsbas på minst 20 000.

Regeringen kan ge tillstånd till ett sysselsättningsområde med en arbetskraftsbas på färre än 20 000 men minst 17 000 att tillhandahålla tjänster om det är nödvändigt för att tillvarata språkliga rättigheter eller om bildandet av sysselsättningsområdet skulle kräva en sammanslagning av sysselsättningsområden (4 § voimaantulaki).

Det är ytterst viktigt att undantaget om 17 000 finns, för att språkliga aspekter ska kunna beaktas på ett tillräckligt sätt och tjänsterna kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Denna gräns kan även vara lägre, men minst 17 000. Även vid ändringar av anordnaransvaret i övrigt, är det viktigt att de språkliga aspekterna beaktas på ett tillräckligt sätt och att flexibilitet finns kvar ur detta perspektiv.

Att sammanhålla pendlingsområdet är centralt för att någon kommun inte ska lämna utanför samarbetet inom sitt pendlingsområde, men språkliga aspekter är här även centrala och kunde ingå som en punkt att beakta, på samma sätt som pendlingsområden och sammanhållna helheter.

I många avseenden är arbetskraftsbasen om 20 000 personer för liten, medan den sett till andra servicehelheter är onödigt hög. Det är därmed andra faktorer än att arbetskraftsbasen är minst 20 000 eller med undantag 17 000 som i mångt och mycket är viktigare i utformandet av helheterna. Därför skulle det vara viktigt att våga lita på att kommunerna formar helheter som bäst betjänar sysselsättningsmålen, utgående från uppgiftshelheter och de regionala särdrag som finns.

Det är viktigt att kommunerna på ett jämlikt sätt kan förhandla fram ett samarbetsområde, som garanterar att servicen tar i beaktande även de olikheter och behov som kan finnas inom ett och samma samarbetsområde. För att nå upp till en arbetskraftsbas om 20 000 personer sträcker sig ibland samarbetsområdet över flera olika pendlingsområden, vilket lägger ännu större vikt vid en förståelse och flexibilitet i utförandet av tjänsterna. Även ur detta hänseende behöver anordnaransvaret ligga hos kommunerna.

Det är även viktigt att i ett samarbetsområde ges ingen enskild kommun ensam majoritet i beslutande organ.

Sammantaget handlar den föreslagna lösningen i allt väsentligt inte om att överföra uppdraget från staten till kommunerna, utan om att inrätta en kommunalt baserad regional arbetsförvaltningsnivå.

Utgångspunkten för anordnaransvaret bör vara möjligheten att tillvarata det mervärde som de uppgifter som kommunerna redan utför gällande sysselsättningen medför. Exempelvis blir kopplingen mellan utbildning och arbetsförmedling praktiskt taget obefintlig i detta förslag.

Enligt kommunens uppfattning utgör inte det föreslagna kravet på arbetskraftsbas, kravet på pendlingsområde och i kombination med statsrådets bedömningsförfarande en helhet som skulle vara acceptabel ur kommunal självstyrelses perspektiv i den mening som avses i grundlagens § 121. Myndigheternas skyldighet att främja sysselsättningen enligt 18 § i grundlagen är även genomförbart på ett sätt som är förenligt med den kommunala självstyrelsen.

Vid bedömningen av arbetsförmedlingens betydelse och andel i kommunens verksamhet ska beaktas att anordnaransvaret för social- och hälsovården överförs till välfärdsområdena från och med början av år 2023. Arbetsförmedlingens relativa vikt i kommunen som helhet är betydande, så det är ingen liten uppgift.

De ekonomiska effekterna som reformer orsakar på den kommunala ekonomin och den enskilda kommunen under samma ramperiod ska alltid betraktas som en samlad effekt. Även om trycket på 0,6 procentenheter av kommunalskattesatsen i en enskild kommun för en enskild reform, som TE2024-reformen, är acceptabelt, kan inte samma tröskelvärde användas för att bedöma den kommunalekonomiska effekten av flera reformer som genomförs på samma eller på varandra följande år.

Vi ser det som positivt att staten åtar sig att ersätta hela kostnaderna för överlåtelsen av anordnaransvaret. Den finansieringsmodell som planeras för statsandelssystemet är i princip försvarbar, även om anslagsfördelningen kan förbättras ytterligare.

Vi anser det motiverat att kostnaden för de uppgifter som överförs till kommunernas statliga avgiftsunderlag bestäms utifrån budgeten för överlåtelseåret (2024). Finansiering av uppgifter som överförs till kommuner bör baseras på en bedömning av uppgifternas omfattning och komplexitet och inte på det nuvarande servicesystemets förmåga att utföra uppgifterna.

I förslaget föreslås att medel för tjänster fördelas till kostnadsbasen för statliga bidrag, huvudsakligen utifrån två kriterier. Av detta skulle 70 procent avsättas till befolkningen i arbetsför ålder (åldersgruppen 18-64 år) och 30 procent till det breda begreppet arbetslöshet, som skulle omfatta både arbetslösa och klienterna inom service. Denna fördelning anser vi är bra och bör inte ändras. Med fördelningen 70/30 sporrar organisationerna att minska arbetslösheten.

Det borde dock ingå incitament för att även främja långtidsarbetslösas välmående genom sysselsättande verksamhet, även där möjligheterna att personerna återgår i arbete är små. Med nuvarande modell finns inga incitament för kommunerna att vidta åtgärder, där prognoserna för att personen ska bli arbetsför är små eller obefintliga, ändå finns dessa personer och deras välmående är beroende av sysselsättande verksamhet. Sjukpension beviljas inte alltid i den takt och i den utsträckning som ibland skulle vara nödvändigt. Därför är det viktigt att inte skapa ett ökat tryck på psykosociala vården, genom att sysselsättande verksamhet för dessa upphör, då finansieringen inte längre beaktar denna typ av insatser.

Statistiken över personer som tidigare varit anställda i kommuner med lönesubvention bör utvecklas på ett sådant sätt att dessa personer ingår i kriteriet hög arbetslöshet och deras kostnader beräknas och redovisas till Statskontoret som en del av lagstadgade tjänster så att kostnaderna ingår som en del av statsandelsbasen.

I så fall skulle kommunerna fortfarande ha incitament att anställa till exempel delvis arbetsföra personer på sina lönelistor och det skulle inte snedvrider det finansiella systemet. Att i lagstiftningen inkludera statusen för den nuvarande anställningsformen, såsom kommunal lönesubventionsanställning, skulle också vara motiverat eftersom kommunerna kan visa att de tillhandahåller tjänster till eftersatta på arbetsmarknaden och därmed uppfyller lagens krav om jämlika tjänster. Denna anställningsställning i kommuner skulle ge möjlighet att bevilja faktiska lönesubventioner, såsom nuvarande system, som en fortsättning på exempelvis anställning av en person till en privat arbetsgivare. Detta skulle stärka människors anknytning till den öppna arbetsmarknaden.

Det är därför viktigt att staten i större utsträckning granskar incitament för arbete och sysselsättning och även tar främjande av sysselsättning i beaktande i reformen. Det är orimligt att en bra och effektiv sysselsättande verksamhet inte enligt planerna på något sätt påverkar den del av arbetsmarknadsstödet som kommunerna ska betala. Detta bör korrigeras.

Lagstiftningen bör även ge välfärdsområdena direkta skyldigheter att effektivt och ändamålsenligt hantera de frågor som socialvårdstjänsterna tidigare skött inom kommunerna i frågor som handlar om sysselsättning. Förslaget är ur denna synvinkel i obalans då kommunerna bär det största ekonomiska ansvaret, men samtidigt kommer att vara beroende av välfärdsområdenas verksamhet. Välfärdsområdena bär i sin tur inget ansvar för till exempel finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Det behöver även korrigeras.

I beredningen framförs att välfärdsområdena inte kan åläggas del av finansieringsansvaret eftersom främjande av sysselsättningen inte hör till deras lagstadgade uppgifter. Samtidigt planerar man i lagen om sektoröverskridande samarbete att överföra uppgiften gällande rehabiliterande arbetsverksamhet i sin helhet till välfärdsområdet och enligt socialvårdslagen är social rehabilitering lagstadgad. Detta gör att den grupp arbetslösa som är dyrast för kommunen också i de flesta fall är, enligt ovan nämnda lag, på välfärdsområdets ansvar.

Den aktuella kostnadsberäkningen som presenteras i de ekonomiska beräkningarna för reformen är baserad på kalkyl, eftersom dessa uppgifter ännu inte är tillgängliga för kommunerna. Presentationen av den ekonomiska nettoeffekten av reformen kan således leda till feltolkningar från kommunernas sida om den beräknade uppskattningen avviker väsentligt från de faktiska framtida kostnaderna. En anpassningsperiod på två år föreslås för justering, med finansiering under det första kalenderåret baserad på 50 % beräknad nuläge och 50 % på statsandelskriterier och under det andra kalenderåret på 25 % beräknat nuläge och 75 % på statsandelskriterier. Från och med det tredje hela året skulle finansieringen baseras på den statliga statsandelsberäkningen.

Vi ser också att ersättningsmodellen för arbetslöshetsersättning bör ses över. Ersättning baserad på tvärsnittssituationen tar inte hänsyn till den snedvridning som orsakas av trenden med befolkningstillväxt och nedgång. Till exempel släpar ett område med stark befolkningstillväxt snabbt efter i tvärsnittskompensation. När det gäller ersättning för bidrag bör övervägas att stöd tilldelas kommuner som en del av statsbidraget efter befolkningen i arbetsför ålder (åldersgrupp 18–64 år) på årsbasis.

Om ersättningen inte hade en negativ stimulans effekt kunde det belopp som skulle fördelas tills vidare hållas konstant på riksnivå, så att endast fördelningen av ersättningen mellan kommunerna skulle förändras från år till år. I så fall skulle ersättning för förmåner fortfarande vara uppmuntrande men skulle svara på interkommunal migration såväl som andra demografiska förändringar.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

Finansiering och anordnaransvar behöver gå hand i hand liksom välfärdsområdets roll vara tydligt definierad. Kommunerna kan inte bära finansieringsansvar för resultat av service som välfärdsområdet ansvarar för.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Arbetslösheten i de österbottniska kommunerna är överlag låg. Det är ändå viktigt att komma ihåg att arbetslöshetsprocenten aldrig kommer att bli noll och att det kräver betydligt mer resurser för att sysselsätta de sista procenten eftersom de vanligen är mycket svårssysselsatta. Dessutom krävs det i de fallen satsningar också på att få mera arbetskraft. Det här har varit möjligt att få extra finansiering för i det nuvarande systemet, men det beaktas inte i det förslag som nu finns. Det gör att tillgången på utländsk arbetskraft riskerar att sacka efter eftersom det inte finns resurser för att rekrytera effektivt. En hög sysselsättningsgrad är en förutsättning för att välfärdsstaten ska kunna bevaras och utvecklas. För att kommunens företag skall kunna växa och bli flera behöver kommunen få större arbetsför befolkning och det är av yttersta vikt att också trygga tillgången på utländsk arbetskraft.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Genom att separera anordnaransvar och ekonomiskt ansvar, sträva efter största möjliga områden och överreglera kommer det inte att vara möjligt att på bästa sätt utnyttja kommunernas ekosystem som ändå är centrala i den nya modellen. Den kommunala plattformen ger en fungerande genomförandemiljö, ledningsstruktur, kopplingar och möjligheter till likvärdiga tjänster. Myndighetsbeslut bör alltid fattas så nära folket som möjligt (subsidiaritetsprincipen).

Kommunerna önskar att uppgiftsansvaret vid nya reformer lämnas över till kommunerna, men däremot att det inte regleras hur uppgiften ska skötas. Staten behöver lita på att kommunerna kan bygga upp fungerande helheter. Lagstiftningen borde även tydligare beakta den olika karaktär av ansvarsområden som planeras överföras till kommunerna. I praktiken bör det vara möjligt att flexibelt kunna svara mot olika ansvar. Till exempel rekrytering på EU-nivå (Eures) är i praktiken en mycket annorlunda verksamhet än att arbeta fram lokala sysselsättande åtgärder och därför behövs samarbete såväl mellan arbetskraftsmyndigheter inom och över landskaps- och andra administrativa gränser. Samarbetet ska vara upp till kommunerna att själva bestämma om och organisera.

Anordnaransvaret och finansieringen ska ligga i samma händer. Genom att förlita sig på kommunernas förmåga, kompetens och vilja att organisera tjänster på bästa sätt, hittas de bästa sätten att organisera tjänster och minimera gränssnittsutmaningar för varje region. Kravet på likvärdiga tjänster ger i sig kommuner i uppdrag att frivilligt söka samarbete inom de tjänster (upphandling, invandrarservice etc.) där det krävs samverkan mellan kommuner. Staten har möjlighet att genom de service- och finansieringsmodeller som beskrivs i de interkommunala samarbetsavtalen säkerställa att jämlikhet och tillgänglighet till tjänster uppnås och att varje enskild kommun klarar denna viktiga nya uppgift för kommunerna.

Enligt förslaget i 2 kap. 2 § skulle kommunen kunna ha anordnaransvar för sysselsättningstjänsterna om arbetskraftsbasen i kommunen är minst 20 000. Om den arbetsföra befolkningens antal är mindre än 20 000 ska kommunen bilda ett samarbetsområde (sysselsättningsområde) med en arbetskraftsbas på minst 20 000 med en eller flera kommuner för att tillsammans tillhandahålla tjänster.

Det är ytterst viktigt att undantaget om 17 000 finns, för att språkliga aspekter ska kunna beaktas på ett tillräckligt sätt och tjänsterna kunna ordnas ett ändamålsenligt sätt. Denna gräns kan även vara lägre, men minst 17 000. Även vid ändringar av anordnaransvaret i övrigt, är det viktigt att de språkliga aspekterna beaktas på ett tillräckligt sätt och att flexibilitet finns kvar ur detta perspektiv.

I många avseenden är arbetskraftsbasen om 20 000 personer relativt liten (t.ex. lockande av utländsk arbetskraft eller arbetskraftsutbildningar), medan den sett till andra servicehelheter är onödigt hög (t.ex. sysselsättande av långtidsarbetslösa). Det är därmed andra faktorer än att antalet personer är minst 20 000 eller med undantag 17 000 som i mångt och mycket är viktigare i utformandet av helheterna. Därför skulle det vara viktigt att våga lita på att kommunerna formar helheter som bäst betjänar sysselsättningsmålen och utgående från de regionala särdrag som finns.

Det är viktigt att kommunerna på ett jämlikt sätt kan förhandla fram ett samarbetsområde, som garanterar att servicen tar i beaktande även de olikheter och behov som inom ett och samma samarbetsområde finns. För att nå upp till minst 17 000 personer sträcker sig ibland samarbetsområdet över flera olika pendlingsområden, vilket lägger ännu större vikt vid en förståelse

och flexibilitet i utförandet av tjänsterna. Även ur detta hänseende behöver anordnaransvaret ligga hos kommunerna. Det är även viktigt att i ett samarbetsområde ges ingen enskild kommun ensam majoritet i beslutande organ samt att olika områden kan samarbeta flexibelt.

Den föreslagna lagstadgade samarbetsmodellen mellan kommuner utifrån minimikriteriet om en arbetskraftsbas på 20 000 personer är av central betydelse för finansieringshelheten. Vi anser att modellens svaghet är att finansieringen av uppgifterna faller på varje kommun, medan kostnaderna för organiseringen av uppgifterna kommer till organisationen med anordnaransvaret. Det centrala målet med incitamentsmodellen, det vill säga den nya ansvarsfördelningen för arbetslöshetskydd, är att styra en effektiv och ändamålsenlig organisering av TE-tjänster som leder till sysselsättning. Denna modell innebär att för de flesta finländska kommuner är förhållandet mellan makt och finansiering oproportionerligt.

Finansiering och anordnaransvar behöver gå hand i hand liksom välfärdsområdets roll vara tydligt definierad. Kommunerna kan inte bära finansieringsansvar för resultat av service som välfärdsområdet ansvarar för.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

De nationella målen beaktar inte att de kommande sysselsättningsområdena ser mycket olika ut gällande behov och sysselsättningssituation. För att reformen ska ha en reell inverkan borde de regionala skillnaderna bättre kunna beaktas, vilket det görs med en kommunbaserad modell, där kommunernas ekosystem tas till vara och samarbetet är upp till kommunerna att själva bestämma om och organisera, så att det bäst motsvarar de regionala behov som finns.

Brister i finansieringen eller för stark statlig styrning kan innebära att verksamheten inte kan styras ändamålsenligt. Uppdelning av ansvar kan leda till frågor i tillsynen som är mycket svåra att lösa. Övervakningen ska bedöma om ansvaret för den identifierade bristen eller missförhållandet ligger hos arrangören eller producenten eller båda och hur detta definieras mellan de olika aktörerna.

Utredningsförfarandet ter sig även en aning svårbedömt ur kommunens synvinkel. I beredningen talar man om en helhetsbedömning men utvärderingen kan gälla en enskild delfaktor. Det framgår inte av beredningen i detta skede hur detta ska styras.

Luvussa 4 sädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapaalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Uppgifter ska ses på ur ett kundorienterat perspektiv och på ett sådant sätt att de bildar en fullständig och tydlig helhet.

Luvussa 5 sädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 sädettään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 sädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 sädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 sädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 sädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Enligt Lag om ordnande av arbetskraftsservice kap 10 § 3 finns uppräknat vilka arbetsgivare som kan erhålla lönesubvention. Där är INTE kommuner, samkommuner, sammanslutningar där en kommun eller sammanslutning har bestämmande inflytande, statliga ämbetsverk eller inrättningar uppräknade. Det nuvarande förslaget skulle innebära att det finansiella stöd som kommunerna erhållit för att kunna erbjuda långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning en väg ut i arbetslivet faller bort. Detta innebär en större risk för att en grupp människor som är svårssysselsatta åsidosätts då kommunen inte längre får erbjuda arbete med lönesubvention och privata företag sällan erbjuder dessa platser i samma utsträckning. Kommuner och samkommuner, som i många fall är de största arbetsgivarna på ett område, är därför viktiga arbetsgivare för denna grupp. Detta är ingen bra lösning vare sig ur de arbetslösas eller ur kommunens synvinkel. Kommuner, samkommuner, sammanslutningar och statliga ämbetsverk och inrättningar som arbetsgivare borde därmed kunna erhålla lönesubvention även i framtiden.

Luvussa 11 säadettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säadettäisiin työllistämismääräyksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säadettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Vi vill lyfta vikten av smidig, tvåspråkig och från starten välfungerande ICT. Kunderna behöver kunna förflytta sig från område till annat och kunddata behöver följa kunden, även mellan sysselsättningsområden och dess spridda verksamhetspunkter och så att en smidig kommunikation även kan ske med välfärdsområden, som även till viss del hantera delar av samma kunds frågor i förhållande till sysselsättning.

Luvussa 14 säadettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säadettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

De ekonomiska effekterna som reformer orsakar på den kommunala ekonomin och den enskilda kommunen under samma ramperiod ska alltid betraktas som en samlad effekt. Även om trycket på 0,6 procentenheter av kommunalskattesatsen i en enskild kommun för en enskild reform, som TE2024-reformen, är acceptabelt, kan inte samma tröskelvärde användas för att bedöma den kommunalekonomiska effekten av flera reformer som genomförs på samma eller på varandra följande år.

Vi ser det som självklart att staten åtar sig att ersätta hela kostnaderna för överlåtelsen av anordnaransvaret. Den finansieringsmodell som planeras för statsandelssystemet är i princip försvarbar, även om anslagsfördelningen kan förbättras ytterligare till vissa delar.

Vi anser det motiverat att kostnaden för de uppgifter som överförs till kommunernas statliga avgiftsunderlag bestäms utifrån budgeten för överlåtelseåret (2024). Finansiering av uppgifter som

överförs till kommuner bör baseras på en bedömning av uppgifternas omfattning och komplexitet och inte på det nuvarande servicesystemets förmåga att utföra uppgifterna.

I förslaget föreslås att medel för tjänster fördelas till kostnadsbasen för statliga bidrag, huvudsakligen utifrån två kriterier. Av detta skulle 70 procent avsättas till befolkningen i arbetsför ålder (åldersgruppen 18-64 år) och 30 procent till det breda begreppet arbetslöshet, som skulle omfatta både arbetslösa och klienterna inom service. Denna fördelning anser vi är bra och bör inte ändras, så att finansieringen styrs i större utsträckning till arbetslöshet. Med fördelningen 70/30 sporrar organisationerna att minska arbetslösheten.

Den aktuella kostnadsberäkningen som presenteras i de ekonomiska beräkningarna för reformen är baserad på kalkyl, eftersom dessa uppgifter ännu inte är tillgängliga för kommunerna. Presentationen av den ekonomiska nettoeffekten av reformen kan således leda till feltolkningar från kommunernas sida om den beräknade uppskattningen avviker väsentligt från de faktiska framtida kostnaderna. En anpassningsperiod på två år föreslås för justering, med finansiering under det första kalenderåret baserad på 50 % beräknad nuläge och 50 % på statsandelskriterier och under det andra kalenderåret på 25 % beräknat nuläge och 75 % på statsandelskriterier. Från och med det tredje hela året skulle finansieringen baseras på den statliga statsandelsberäkningen.

Vi ser också att ersättningsmodellen för arbetslöshetsersättning bör ses över. Ersättning baserad på tvärsnittssituationen tar inte hänsyn till den snedvridning som orsakas av trenden med befolkningstillväxt och nedgång. Till exempel släpar ett område med stark befolkningstillväxt snabbt efter i tvärsnittskompensation. När det gäller ersättning för bidrag bör övervägas att stöd tilldelas kommuner som en del av statsbidraget efter befolkningen i arbetsför ålder (åldersgrupp 18–64 år) på årsbasis.

Om ersättningen inte hade en negativ stimulans effekt kunde det belopp som skulle fördelas tills vidare hållas konstant på riksnivå, så att endast fördelningen av ersättningen mellan kommunerna skulle förändras från år till år. I så fall skulle ersättning för förmåner fortfarande vara uppmuntrande men skulle svara på interkommunal migration såväl som andra demografiska förändringar.

Regionerna och sysselsättningsområdena ser väldigt olika ut och utmaningarna i förhållande till sysselsättningen är också väldigt olika. Detta behöver samtidigt beaktas i finansieringen. I Österbotten är arbetskraftsbristen det största hindret för företagens möjligheter att växa. Det här har beaktats via möjligheter till extra finansiering för att locka t.ex. utländsk arbetskraft i den tidigare statliga modellen. Den här typen av utmaningar beaktas inte alls i den nuvarande finansieringsmodellen.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Eftersom uppgifterna föreslås flyttas över till kommunerna den 1 december 2024 kommer övergångsperioden att pågå endast två år och en månad, istället för de tre år som faktiskt föreslagits. Vi anser att anpassningstiden är för kort, särskilt i en situation där kommunernas förmåga att genomföra en förändring av hög kvalitet måste värnas. Även kostnader som överförs till kommunerna bör förutses innan flytten.

En bättre tidpunkt för överföring kunde vara 1.4.2025. Att alla ledningsstrukturer finns på plats för ett lyckat genomförande i december 2024 ses inte som realistiskt. I december är därtill många kommuner fortfarande på slutrakan med budgetarbetet. Ett årsskifte är därmed en mer naturlig överföringstidpunkt, men sammanfaller samtidigt med såväl mycket arbete som semesterperioder. Efter bokslutsbehandlingen, dvs från 1 april 2025 kunde därför vara mer lämpligt. Då har kommunerna bättre möjlighet att ge den nya personalen och organisationsförändringarna den uppmärksamhet och tid som den direkta överföringen kräver. Den nya organisationen hinner hantera det mest akuta förändringsarbetet innan sommarsemestrarna kommer emot. En förskjutning med fem månader framåt ger även alla involverade parter några månader mer tid för förberedelser.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

I lagförslaget gällande sektoröverskridande service har kommunerna, till den del som inte faller inom ramen för arbetskraftsservice, lämnats bort. Kommunen som samarbetspart i sektoröverskridande servicen är viktig, speciellt som man gällande de unga inte tar ställning till relationen mellan Navigator-verksamheten som lågtröskelverksamhet och TYP-samarbetet, vilka båda kräver ett starkt samarbete mellan olika aktörer.

Det finns även risk att TYP-arbetet underresurseras i lägen där inbesparingar och prioriteringar krävs. Gällande välfärdsområdets roll som part i sektorövergripande samarbetet har, i beredningen gällande finansiering av kostnaderna för överföring av arbetskraftsservice till kommunerna,

konstaterats att främjande av sysselsättning inte är lagstadgad verksamhet för välfärdsområdet och risken finns att TYP-samarbetet därför nedprioriteras.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Det är under all kritik att en för kommunerna mycket central reform inte bättre beaktar tvåspråkigheten i lagberedningsprocessen, utan att propositionen i sin helhet endast finns att tillgå på finska liksom utlåtandebegäran och dess frågor inte heller i sin helhet finns översatt till svenska på utlåtande.fi.

Holmbäck Johanna
Larsmo kommun - Larsmo kommunstyrelse, 13.6.2022 § 133